

met beest in de bek kijken

Ze gaan door waar anderen stoppen, laten hun stem horen of dagen anderen uit om meer uit zichzelf te halen. In gesprek met vier meesters in confrontatie over idealen, drijfveren en de lessen die zij leerden.
'Ik wil de bullshit uit mijn leven verwijderen.'

Katja Staartjes (58) beklom als eerste Nederlandse vrouw de Mount Everest. ‘Een berg beklimmen is een voorrecht.’

‘In mijn boek ‘Topteams’ staan de lessen van 20 jaar bergbeklimmen. Bij het overleven op grote hoogte kom je fysieke en mentale grenzen tegen, alle maskers vallen af. In de bergen ben ik extreem gefocust, alles gebeurt er op het scherpst van de snede. Ik kijk goed, praat weinig – sowieso moeilijk bij twintig graden onder nul – en beslis snel en doelgericht.

Voor mij is de top halen nooit belangrijker dan iemands leven. Succes haal je met z’n allen, om die reden ben ik wel eens vlakbij de top teruggegaan om te kijken of een verzwakt teamlid het redde. Een keer stelde een sponsor ons een bonus in het vooruitzicht voor het bereiken van de top. Ik heb ervoor bedankt, ik wilde niet dat een perverse prikkel mijn besluiten zou beïnvloeden. Het geloof in een missie moet altijd leidend zijn, een berg beklimmen is een voorrecht waarvoor je intrinsiek gemotiveerd moet zijn.

Toen ik studeerde maakte ik voor het eerst een tocht door de Alpen. Ik vond het meteen geweldig, de grootse natuur, het uitzicht, de stilte, de fysieke inspanning van het klimmen. Ook de band die je opbouwt met je teamgenoten vond ik meteen bijzonder, je bent afhankelijk van elkaar om je doel te bereiken en daardoor verbonden. Je moet zorgen dat je onderweg dezelfde koers blijft varen. Dat kan alleen als het basiskamp op orde is, daarom is de teamselectie zo belangrijk. Na die eerste tocht ben ik gaan bergbeklimmen, steeds hoger. Om te kunnen klimmen moet je fysiek en mentaal sterk zijn, veerkracht is essentieel, flexibiliteit, relativerversmogen en positief denken. Je

moet elkaar onderweg kunnen motiveren, zeker als mensen moe of gestrest zijn. Een expeditieleider moet vertrouwen uitstralen, prioriteiten kunnen stellen, grenzen bewaken en snel kunnen handelen. Als wij na een lange klimdag op grote hoogte eerst nog twee uur in de sneeuw een plateau moeten hakken om de tent op te kunnen zetten, en vervolgens sneeuw moeten smelten voor een kop thee, ontstaan er natuurlijk irritaties. Het vraagt persoonlijk leiderschap en professionaliteit om daarmee om te gaan, je moet je aanpassen aan de omstandigheden en met je eigen beperkingen kunnen omgaan. Zo ben ik een perfectionist en had ik lang de neiging om aan het einde van een klimdag te analyseren wat we anders en beter hadden kunnen doen. Dat verpest de sfeer. Mede dankzij mijn man Henk die mij resoluut de mond snoert of een relativerende grap maakt kan ik beter mijn mond houden.

Tijdens een tocht door Nepal raakten we in de stromende regen verdwaald in een bergachtig oerwoud en ontdekten een vers spoor. Na analyse concludeerden we dat het afkomstig bleek van een beer. Ik raakte in paniek en vroeg me af hoe we uit deze wildernis moesten komen. Henk en onze Nepalese teamgenoot bleven gelukkig rustig en uiteindelijk vonden we een uitweg. Elkaar ondersteunen en geen verwijten maken, ook dat is teamwork. De tochten door Nepal leerden mij dat gezondheid en vrijheid voorrechten zijn. Wekenlang onder barre omstandigheden leven uit een rugzak maakt een warme douche en een koelkast gevuld met vers eten tot iets hemels. Als alles altijd in overvloed aanwezig is, wordt het normaal en wil je steeds meer. De bergen helpen me dankbaar te zijn voor het ogenschijnlijk gewone.

In 2019 waren Henk en ik voor het laatst op 8000 meter. Ik denk dat ik dat nog steeds kan halen, maar het is welletjes. Henk en ik worden ook geconfronteerd met onze leeftijd. Ik wil niet achterin hangen of anderen mijn spullen laten dragen. Ambities hebben we overigens nog genoeg, het Dolpo gebied in Nepal verder exploreren en de Pyreneeën oversteken. En dichtbij huis in de Nederlandse heuvelrug is het ook prachtig wandelen. Klimmen en wandelen blijven mijn manieren om tot mezelf te komen en te reflecteren.’